

ПРЕЗИДЕНТ ПРО НАСЛІДКИ СУДОВОГО РІШЕННЯ ПРО „НАЙРУ“

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт використав правильну тижневу конференцію з представниками преси, щоб представити країни свої погляди й почування з огляду на недавнє рішення найвищого суду Злучених Держав про закон про краєву відбудову.

Назавга президент відніс до рішення незвичайно критично. Зясувочуи далекоюягі наслідки цього рішення, щодо заборони конгресови делегувати законодадну владу урядови, президент заявив, що воно просто позбавляє уряд всякої можливості роботи якнебудь заходи, щоб задержати економічні й суспільні умовини краю в певних межах. Звертаючись потім до тої частини рішення, в котрій найвищий суд звертає конгресови увагу, що він може видавати закони тільки щодо мйстейтвотой таорвалі, президент Рузвельт сказав, що ця частина рішення звертає край до нас, коли Американці вдали кіними й возами.

Президент мавован дуже чорно економічні наслідки цього рішення. Він казав, що рішення заради не тільки закони про відбудову краю, але й іншім подібним законам. Він зовсім не дивувався, якби незадовго почали на біржі спадати ціни шерів і бондів.

Він говорив накінці, що одинокю зараду нарід Америки може знайти в собі саміи, у своїй здібності зробити без уряду те, що за нього хотів зробити конгрес і уряд. Він заклякав газети й радіо, щоб вони представили народови справжній стан рйей.

БІРЖА ВЖЕ ВІДЧУВАЄ НАСЛІДКИ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Ше того самого дня, коли президент сказав свої погляди про наслідки рішення найвищого суду для політики уряду, почали на біржі спадати ціни на шері.

Це був третій спад від проголошення суду. Рівночасно почали спадати ціни на деякі важні товари, якбувошук і цукор.

Зате ціни на м'ясо ростуть далі, бо, мовляв, люди купують м'ясо більше, як треба, а м'яса мало через посуху минулого року.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ПОВЕНИ РОСТЕ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — Повени рік північної частини стеїту Колорадо, південно-західної частини стеїту Вайоминг та північно-західної частини стеїту Небраска, що вилляли через великі весняні дощі, які впали на західних збочах Скалістих гір, спричинили великі шкоди.

Комунікація сильно ушкоджена. Багато залізниць не ходять. Багато людських осель ше далі під водою. Де води уступили, люди шукать тіл пропавших осіб. Досі знайдено 20 трупів.

Тисячі фармерських родин утікають з долин на вище положені місця.

ДОНОСЯТЬ ДАЛІ ПРО ЗБИВАННЯ ЦІН ФАБРИКАНТАМИ.

НЮ ЙОРК. — Юні обидналися для кампанії проти заходів фабрикантів збивати ціни й поширять години праці, не сподіваючись ніякої перешкоди від закону на уряді, відколи суд признав „Найру“ неконституційною.

Юнія жіночих кравців закликає громадянство ставати активний опір заходом фабрикантів і на законодаднім полі й поза законодадними тілами. Місцеве бюро для відбудови краю дістає кожного дня сотки жалоб робітників проти нових заряджень капіталістів, що стинають робітничу зарплату та поширяють години праці.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ВЕЛИКИЙ КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — Інтернешнел Лейдїс Гармент Воркерс Юіон" викінчила вже планів страйку, що має бути заряджений на випадок, як юні не владяться зробити з фабрикантами нового контракту на місце старого, що кінчиться 1-го червня. Страйк об'являє коло 40,000 робітників і робітниць у 1,350 робітнях.

СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

КОЛОМБОС (Огайо). — Коло двіста поліцаїв і детективів виступили проти страйкарів у місцевій різнці „Коломбос Пекинґ Ко.". Страйкарам помагали студенти місцевого стеїтвотого огайського універсітету. Між ними й поліцією прийшло до кривавої сутички, в котрій ранено чотирох поліцаїв та кільканадцять студентів, симпатиків страйкарів. Арештовано 22 симпатиків.

По бічїи місяний уряд і заряд поліції виступили проти студентів, остерігаючи їх, що вони не сміють мішатися в страйк та брати участь у пікетуванні. Студенти, видно, не хочуть слухати цих приказів.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗРИСТ КООПЕРАЦІЇ

На річних зборах Кооперативної Ліги Східних Стеїтів у Нью Йорку секретар організації предложив звіт, котрим він хоче доказати, що в Америці почала нарешті розвиватися на серію кооператив консументів. Доказував він числами, що тепер ця кооператив має в східних стеїтах коло 1,600,000 членів, котрі купують свої товари через кооперативні організації. Деяка торгова ціл кооператив вносить коло 1 мільона доларів.

БУДОВА ВЧИТЕЛЬСЬКОЇ ОСЕЛІ НА ЗАКАРПАТТІ.

Товариство „Учительська Громада" на Закарпатті приступає невдовзі до будовання оселі для своїх членів. На що шль вже зложили члени понад 30,000 Кч. Літня оселя має бути побудована коло місцевості Кобилячка Поліна в равській округі.

ПЕРЕКАНАЛИСЯ НА ВЛАСНІ ШКІРІ.

Свого часу втекли до Чехословаччини, а потім до Соевїт по прогнаній революції австрійські соціалісти.

Тепер повидоміла один німецький часопіс із Харкова, що австрійські втікачі, які більшовицькі принази заради викопарників промовили, а потім посидали в таборі для інтернованих, не могли далше выдержати змувань червоных московських товаришів і збунтували та напали на сторожкю табору. Тоді червничкакі справлялись з ними дуже скоро: 140 австрійських соціалістів увиязли і по них усякий слід пропав. Родина про них не може дістати ніякої вїсти. Мабуть пішли австрійські товариші „в разход" (на розстріл), або на Соловки.

Інші товариші вже мабуть не будуть спішиться до комуністичної „батьківщини".

АДРЕНАЛІН УРАТУВАВ ДИТИНУ ВІД СМЕРТІ.

В містечку Овен Савид, Онт., д-р А. Ф. Лерд переводив операцію на 5-ти річній дівчинці. Після операції сестра жалібноці (доглядачка) донесла лікарю, що дівчина померла. Тоді лікар вприснув у серце дівчинки 9 крапель адреналіну і дівчина ожила.

ПЯТЕРНЯТА БУДУТЬ НА КАЛЕНДАРЯХ.

Діювнї пятернята будуть наступного року на календарях у Канаді. Департамент генерального правника провинції Онтарио подав до вїдома, що одна фірма взяла фотографії двох дітей, щоб наступного року помістити їх на стінних календарях. За те майно пятернята має збільшитися сумою \$28,000.

СУД ПРИЗНАВ УКРАЇНСЬКІ ЖІНЦІ ВІДШКОДУВАННЯ.

В суді королівської лави у Вінніпегу признав суддя Донован Парасці Гаврилюк \$2,500 відшкодування за те, що констабель Вір з відділу кінної поліції в Ст. Норберт потовів кілька місяців тому автомобілю. Автомобіль поломив ті обі руки, обі ноги, два ребра й обійчик. Оборона доказувала, що нещастя не моглобути обійдено, коли жінка пустилася перебірати дорогу, не зв'язавши на надїждячий автомобіль.

АНГЛІЙСЬКИЙ КНЯЗЬ ЗА СУДЖЕННЯМ НА 9 МІСЯЦІВ.

І князів не можна в Англії робити того, що за закон не дозволяє. В Лондоні засуджено на дев'ять місяців тюрми князя Менчестеру за „приманення грошей під ложними претензіями". Князь, якому тепер 59 літ, признав підчас розправи, що його фінансова дорога була останніми часами каменіста. Обвинувачення проти нього було, що він застаивав дорожничості своєї помершої матері, як тимчасово вживав його жінка. Він представив, що дорожничості належали до нього.

Князь Менчестеру належить до найстаріших паяських родин в Англії.

РОДИНА БАХА.

Славний німецький композитор Бах, якого згадує тепер щільний світ з приводу роковин його уродин, знаний був такою ж того, що мав 18, а дехто каже аж — 22 дітей. Шо правда, він був двічі встатий. Одного вечора, коли всі діти були вже в ліжка, прийшов до Баха один гість. Побачивши в кухні шось 40 червничок, він сказав збентежено: „Ах, дуже перенершую, я повпався в роботу шевця. А куди йти до ланка Баха? — Оповідать, що міська поліція, коли батько родив з жінкою і дітьми йшов вулицею на прохід, була дуже занепокоєна, що готуватися якесь заворушення в місті.

ЦЕВЕТСЬКІ АФЕРИСТИ.

Використовуючи бюрократичну запутаність і безладдя советського урядового апарату, річні злочини тили без обсягнвотого труду наживають великі гроші. Осє класичний випадок. Арештовано було „тарвіра" Савутського. Мав він крім того ряд інших назвищ: Токарський, Фрай, Зіберт і т. д. „Оперував" у Харкові, Києві, Ростові, Кременчуці і т. д., обхажувавши при тому десяткі советських установ. На допиті Савутський „оповідав": „Про систему моєї діяльності можю сказати лиш одню. Маючи на руках фальшивий документ, я виявлявся звичайно до якоїнебудь установи й звертав до головного шефа чи інженіра. При тому я робив вигляд, ніби є компетентним у тих чи інших технічних справах, що ними дана установка займається. Звичайно моїм „знаням" вірили на слово і не втираючи документів про освіту, призначали на відповідні пости. Осє, наприклад, товариш Сирота, директор харківського скотарства, це партияний, господарник, взагалі ніби розумна людина... На а ділі, це просто дурна „балабайка". Хтож винний, що він, мене зовсім не знаючи, негаймо вилася у командирова до Лозово-го? Там я дістав чек на кілька тисяч рублів для купна матеріалів і з цим поїхав до Одеси „обробляти" інших дурнів..."

Скрізь „Савутський" діставав скарбові гроші, ховав їх, а там... помийний як звали „Савутський" не є виняток. Таких аферистів у советському Союзі тепер дуже багато. Використовують вони півграмотні більшовицькі „директори" з „інженірами", що не в силі навіть відіржати освічену людину від звичайного жулика.

Стару інтелігенцію більшовицькі знищили. Тепер змушені послугувати такими „сидцями" як Савутський...

ЗНАРІШЛИ „ЗАГБУБЛЕНИХ АРИСТОКРАТІВ".

Професор Нортвестерн Юніверсіті, д-р В. Г. Гас, відкрив над рікою Амазонкою в південній Америці колонію білїх Американичів зі Злучених Держав. Є це потомки аристократів з південних стеїтів, котрі вимандрували після горжанської війни в Бразилійські джунґли, тому, що не могли „пережити втрати" своїх привілеїв, особливо сксування невілннцтва. Вони думали, що їм там буде краще жити і шо зможуть тримати невілннцтво. Надї не сповнились і аристократичні потомки живуть у крайній нужді, ледви заробляючи на прожиток.

БЮРОКРАТИЧНЕ БЕЗГОЛОВ'Я.

До райової ради в Харкові зайняв громадянин Волков із проханням видати йому повсякду, що він... живий і ще не вмирає. При тому Волков оповів історію своїх мандражік па пенсією в І. відділі експлуатації Донецької залізничї. Прийшов раде, не видали, — кажуть — докази, мовляв, що ти дійсно Волков. На другий раз Волков прийшов із пашипортом. Але тут стали від нього домагається документальних доказів, що він... живий.

— Та хібаж не бачите, що я живий стою перед вами? — Бачити, бачимо, але без доказів не можна...

Так ця установка для Волкова нічого й не зробила, а за кілька днів він дістав такою змісту урядовий папір:

„Повидомляємо, що від вас до цього часу не одержано справку про те, чи ви живий і тому затримуюсь виплата належної вам пенсії. До часу одержання повідки, що ви дійсно живий, гроші вислани вам не будуть". Підписи і печатка...

„Хто гадає, що це жарг, або „контролеоційний" наклеп на советську владу та її порядки, які загляне до московської „Правди" з дня 8 квітня 6 року.

ПОБИЛИ КЕДРИНА.

Відомий москвофіл М. Бачинський, що є комісарем „Народного Дому" у Львові, та що своєю господаркою довід ту інституцію до стану перед банкрутством, побив з вїсти І. Кедрина-Рудницького на пульті; справа в тому, що на недавній розправі у Львові Кедрин признав за авторства статей у краєвій пресі проти Бачинського й змисв останнього відкапати скаргу.

ВЕЛИКИЙ КРАДІЖ В АДВОКАТА.

При вул. Коперника к. 14 у Львові жив адвокат д-р Бернард Нубсам, чоловік багатий, що держав дома більшу грошеву готівку, не маючи до віря до фінансових установ. Шоб охоронити себе перед злодіями, він придумав скритку, ка, воо думку, була безпечніша від огнетревалой каси. Своєю готівку в долларах і золотих на суму 50,000 він умістив у дерев'яний кулі під круглий столом. Та видно хтось і про що скритку довідався, бо коли перед кількома днями д-р Нубсам заглянув до неї, вона була порожня. Гроші пропали без сліду. Поліція арештувала перш उसого його служивця, що мабуть підтянула скритку свого пана.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ ЖЕРТВОЮ СТРАШНОГО ЗЕМЛЕТРУСУ

КАРАКІ (Індія). — Смугу, довгу яких 40 миль, що тягнеться здовж Белоджистанської долини, навівистий страшний землетрус, якого не пам'ятає історія Індії. З перших приблизних обчислень впадають, що жертвою впали яких 20,000 людей, тубільців і Англіїців. Знищене місто Кеета. Поширені теж залізничні шляхи і летничі поля. В Кееті вгинуло 43 англійські дїтуня, а яких 30 дїтунів відставлено до шпиталів. На шість, в місті занншлось ще багато поживи. І є теж достатокочо-води.

Ща та смуга, що її навівист землетрус, положена в дуже гарній і здоровій місці й має свіже, гірське повітря. Саме під ту пору було там дуже багато людей, цивільних і військових, що поприїжджали з міст на літній відпочинок.

БУДУЮТЬ ВЛАСНИЙ ДІМ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

ЛьВІВ. — „Рідна Школа" відновила збіркову акцію на будову дому українських краєвих фахових шкл. У Торговецькій Школі у Львові будуть міститися: тритітня торговецька доповняюча школа для торговецьких практикантів, кодукційна 4-літня комерційна гімназія й економічно-торговецький ліцей.

ЮВІЛЕЙ ПРАШ ПАНАСА САКСАГАНСЬКОГО.

ЛьВІВ. — Дня 12 травня, передано радїом з Києва і Москви два концерти, присвячені ювілеєви Панаса Карповича Саксаганського, який влштовано з нагоди 50-ліття його сценічної праці. Свято в Києві розпочалося двома діями з „Наталки Полтавки" з участю самого Саксаганського. Потім були промови. Цільк промов почав Затонський, вказуючи на заслуги ювілята для українського театрального мистецтва. Побутовий театр, яким був український театр передреволюційних часів, відіграв велику ролю в історії новіших часів України. До цього причинився теж ювілят, який не пішов на російські прем'їаки і не перейшов на російську сцену, хоч йому пропонували прекрасні умови і хоч там стелилася перед ним блискавка кар'єра. Затонський пригадав далше ті часи, коли за царату треба було грати перед українською песою російську пєсу у тій самій скількості дїй, тощо, після чого почав він похвальні гимни для сучасного режіму за підтримування „буйного українського мистецького життя". Микитенко говорив від „нижнірід худ людських" (так він назвав письменників) і не шадив слів для большевизму і для „прекрасного соціалізму України". Московську програму передано далеко чистіше і з кравшої стації. Співаки артисти московських театрів. Потім радїо з Києва знову продовжувало свій концерт, але його вже майже не було чути.

ЛІК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ПІДДАТИСЯ КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІІ.

МОСКВА (Росія). — З українською літературою під Советами не добре. Нема згоди між письменниками. І комуністична партія не є задоволена з неї. Павло Петрович Постишев, який подають „Ізвєстїя", запропонував лік на хворобу української літератури. Він каже, що в українській літературі щось замало списана класова боротьба на Україні і тому відзнається до українських письменників з закликком: „Дайте нам великі образи героїчної боротьби пролетаріату". Постишев казав далі, що велику шкоду нанїштує українській літературі українські націоналісти і троцькісти, бо деякі письменники піддалися їхнім впливам. Те все треба направити. А що це було направлено, Постишев радить українським письменникам таке: „Піддайтеся під вплив комуністичної партії та її Ц. К."

ДІНСТЕР ВІЛЛЯВ.

ГАЛИЧ (Галичина). — Внаслідок кількадедних дощів вилляв Дністер у Галичі та наривив дуже багато шкоди, заллявши сіножаті і засїяні поля. Таки виліїв повторюються щорічно, бо польська влада не хоче перевести регуляцій ріки.

НЕ ДАЮТЬ ДОЗВОЛУ НА БУДОВУ ЦЕРКВИ.

ЛьВІВ. — Ше від 1928 р. лежить у львівській магістраті подання Українців „Із Замарштина" в справі дозволу будувати церкву на одній площі й ніяк не можна діждатися дозволу на цю будову. Тепер віддано справу нової комісії, де вона певно знову влетжати роками.

АКЦІЯ ПРОТИ „СОКОЛІВ" І „ЛУГІВ" СТАРИХ.

ЛьВІВ. — Польські старства в Галичїні вилася розпорядження до всіх українських „Соколів" та старих „Лугів", що існували досі на старих статутах та мали, крім руханки й спорту, ще й помарничі, щоб наїдали до 1-го червня перемінити свій статут до зразку статуту „Стражи Пожарної", та щоб до того часу вступили до „Зайонку Стражи", інакше будуть зліквідовані. Треба буде перемінити наші товариства на руханково-спортові або — вступати до „Стражи"!

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1899

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 5, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for PEREPИCЛATA (Foreign and Domestic) and SUBSCRIPTION RATES (One year, Six months, Three months).

Text regarding subscription orders and contact information for the newspaper.

СКАСУВАННЯ „НАЙРИ" Й РОБІТНИКИ

Не треба було ждати аж на публичну заяву уряду Американської Федерації Праці, щоб догадатися, який вислід для робітництва буде мати присуд найвищого суду З'єднаних держав у справі „Найри" для американських робітників.

Це судове рішення просто змитає „Найри" з лиця землі. Пропадла передовсім усі ця юридична структура, котру виставила демократична адміністрація у Вашингтоні. Пропаладуть далі всі кодекси для преріжних промислів та все те, що вони собою представляли, отже й обмеження вільної торгівлі та обмеження відносин робітників і підприємців.

З робітничого боку часто підносилися критика на кодекси з преріжними аргументами. Одначе аж тепер робітники найкраще побачили, у чому треба було видіти суть кодексів та про що треба було протестувати. Каже Федерація Праці, що її урядові доносять, що рівень робітничої заплати, який удержували кодекси, вже починає заломуватися. Підприємці про скасування „Найри" судом, підприємці передовсім подумали, що тепер приходять їм час зменшити заплату робітникам. В інших промислах підприємці привертаять давню довшину праці, домагаються від робітників праці не 5 або 6 днів у тижні, але 6 та 7 днів. Ломляться теж постанови кодексів про інші умовини праці.

Наслідки такої політики підприємців можна теж передвидіти. Серед робітників поширилося наперед почуття непереносності. Повстає наслідком ситуація, яка вимагає від робітників напруженішого уваги й напруженої акції. Робітники передовсім можуть дати дуритися заявам провідників бізнесу, що, мовляв, вони добровільно удержатимуть рівень робітничої заплати й інші умовини праці, заведені кодексами, а тепер скасованим судовим рішенням. Не можна сподіватися, що вони зроблять це добровільно, проти чого вони так колись крикливо протестували. Треба бачити, щоб відірвати усяким заходом підприємців знизити заплату або продовжити час праці. Для цього треба буде краще держати робітничі організації, а рівночасно піддержувати заходи розумних законодавців на охорону робітників, як, приміром, заходи сенатора Вагнера про поладжування спорів між робітниками й підприємцями. Треба чуйності й акції.

Франц Лясман. Я АПЕЛЮЮ...

Тепер у нас ділвич небагато. До тих, що не зв'язуючи на змінені обставини, всталися на колишній постої, належало і В. Та і його не вощидили повоєнні наслідки. В банках наслідком девальвації втратили величезні гроші, а через земельну реформу відібрали йому багато землі. Він не дуже взяв це собі до серця. Повідає:

— Нам довго жилося добре, а й не дуже теж терпимо. Одно йому не подобається: що селяни заходять до його ліса та заподівають йому шкоду, навіть так, що самі з того не мають користі. Зпочатку він удавав, ніби він не бачить того. А люди, як побачили, що він не просить охорони у влади, стали все прикріш. Як уже йому занадто доскудали, сказав побережникам, щоб набудуче доносили на кожного, кого лише приловчат у лісі, щоб заподіяти шкоду.

суддя — обвинувачені, що в лісі паан ділеча зрубали два берестя та що ви хотіли їх забрати собі. Чи то правда? — Правда, високий судє, воно так, як пан суддя кажуть — сказала жінка. — Чому ж ви зробили та чи ви знаєте, що ви не мали права зробити того? — спитався суддя. — Знають пан суддя, то було так. Один майстер замовив у мене чоловіка два динши до воза, а ми два не маємо такого гарного дерева. То я пішла на панське й там узвала собі. Потім надійшов побережник і тепер мені приїждили ставати в суд. А я собі думаю: Пан маюв більше ніж ми, то й не буда велика шкода, а той майстер обіцяв нам сімдесят диняров за кожний диншель. Я не на те жала, щоб заподіяти шкоду. — Та я вас устакан мушу покарати, — сказав суддя. — Та хай уже карать — відповіла жінка — я це розумно, коби тільки не занадто гостро.

Суддя каже їй: — Пан ділеча домагається, щоб ви обіцяли, що більше не будете йти в його ліс, а коли не обіцдає, не відстане лише малу мару. — Буду підлявуватися —

ГНІВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРЕСУ В АМЕРИЦІ

(Оригінальний допис з Галичини).

У величезнім числі звільнювачого „Літа" рознісаясь по соді д-р Любомир Макарушка, заступник партійного секретаря УНДО, дуже обширно про „Рідний Край" та американську еміграцію, опираючись в тих справах головню на дописав д-ра С. Демидчука, котрий відкритою погляд, що американсько-українська преса не зовсім правильно і з національною становищу не все доцільно реагує на політичні події в Рідному Краю. Д-р Макарушка закидає від себе американським провідним критиком, що вони не зовсім знають собі справу „зі свого експонованого, відповідального та з асенациональної точки погляду незвичайно важного становища". А критикувати краєві т. зв. „провідні чинники" американсько-українські редактори не лише мають право, але й обов'язок, бож у них панує свобода преси і вони польським прокуратором не підлягають так, як редактори краєві.

Значну, що порівнявання відносин галицьких з американськими, як це зроблено в цій статті, не є взагалі влучне; американські Українці знають безумовно краще відносини в Рідному Краю, ніж інші Українці з західних земель, а особливо в Галичині, знають відносини американські. Наші Американці, зокрема редактори, вихили не так дуже давно з Рідного Краю, а крик того — хоч покино тепер ідіти — прихаждає дехто до них з вітчим: Воли і духа своїх землячів і ї сусідів знають добре. Вони знають, кого від одних та від других можна сподіватися. Далше: до них доходить уст західно-українська преса; а хоч вона не раз і прикрашена великим білим плямами, то її плями вирівнюють і приватні листи і дописи краєвих кореспондентів.

А щож згодять про американські відносини галицькі редактори, котри вправді не раз — в дорозі редакторського привілею — дістають у руки американсько-українські часосли, але не старуються навіть про те, щоб мати сталі кореспонденти? А ми ж знаємо, що зв'язують на ментальність і ступінь доінформованості краєвих читачів, можуть доповнити вісти, подані американсько-українською пресою. Зрештою наслідок: гострої цензури

краєва преса не може навіть користати так, як би хотіла; з українсько-американських часослиців тут діли добрі кореспонденти могли би бути помічні, а таких наша краєва преса не має.

Що до галицьких відносин та взагалі про положення в польській республіці, можуть наши Американці, зокрема редактори, догадуватися „немаю з польських краєвих газет. А чи наши краєві редактори знають по англійськи та чи читають американсько-англійські часосли?

Та тут треба піднести, що галицько-українські редактори і так дуже не врутуть до обговорювання українсько-американських справ.

МАРІЯ ЛИПА

10 січня ч. р. в Одесі зійшла з цього світа визначна діячка нашої одеського громадянства — Марія Липа в 55-ти роки життя. Знана в Одесі була її жива громадянська й педагогічна праця (українська), а також дуже рухлива й зичлива для людей влада. Перед війною в 1904 році приїздила до Львова разом з чоловіком, де прослухала українські педагогічні курси при університеті. Відвідала також у Буковині. Педагогічні праці подавала до „Літ. Наук. Вістника", до „Світа" і т. д., але звичайно без підпису, або під ініціалами.

Вродилася в с. Козинцево на Одещині (7. IV. 1879). Від 21-го року життя тринадцять і кілька літ працювала як учителька, і провадила школу, зпочатку під Одесою (Дальнік), пізніше від 1920 року в самій Одесі (Школа ім. М. Драгоманова). В 1932 зложила великий підручник української літератури разом з хрестоматією, але більшість не видрукували його.

Шкільний театр, що його провадила Марія Липа, не раз бував відзначений на конкурсах таких театрів в Одесі. За української справи, особливо виховання молоді, старалася дати їй найбільше. Може едіти її нагородою було призначення батьків і любов дітей.

В особистім житті дада дуже багато, стільки, скільки може дати дуже тактовна і дуже

ворованні українсько-американських справ. Про американсько-українських „большаки" преса в році „Діла", „Нової Збір" або „Метри" писати не хоче, але навіки, і промовчує. Подає тільки те, що лише д-р Демидчук, а що підходить під сміх галицько-українським клерикальним сферам.

Не забуваючи теж, що тепер такі обставини в краю, що багато редакторів це не Володимир Барвінські і не Белє, але люди, що фактично залежні від єпископів, знаних із своїх „уголовських" посланій. (Далі буде)

І. Замарстинівський.

ПРОТИ НАЗВИ ВУЛИЦЬ ІМЕНЕМ ПІЛСУДСЬКОГО

Американські Польки намагаються вжити своїх впливів в Америці, щоб тут пошановано вільного героя — Юсіфа Пилсудського. Та Пилсудський мав бути для Польків героєм, але для інших народів, як от для Українців — катом. Це й було причиною, що віддалі Організації Державного Впорядження України (ОДВУ) в Дніпроїтві вніс до міської ради проєкт у справі запропонованої зміни назви „Junction Avenue" на „Pilsudski avenue".

Про це лише „The Detroit News" з 28. травня б. р. ось що:

UKRAINIANS HIT STREET CHANGE.

Declare Name Pilsudski Is "Synonymous With Oppression" to Group.

Additional objection to the proposed change in the name of Junction avenue to Pilsudski avenue was voiced today by the Ukrainian Organization for National Liberty, Lodge 24, in a resolution presented to the Council by the society's president, Walter Didyk.

Attacking the treatment received by Ukrainians in Galicia at the hands of the Polish government, the resolution asserted: "The name Pilsudski to the Ukrainian people has become synonymous with oppression, terrorism and everything abhorrent to our conception of freedom and democracy."

The ordinance changing the name of the street was to be voted on by the Council tonight, but Councilman Smith, who introduced the proposal, said Monday that he would withhold the ordinance to see whether some other form of recognition for Pilsudski could be worked out.

He announced this decision after a committee of residents and merchants of Junction avenue appeared before the Council to protest the change.

The resolution presented by Didyk follows:

"WHEREAS, some 30,000 Ukrainians living in the City of Detroit had been compelled to regard the late Marshal Josef Pilsudski during his dictatorship as an arrogant oppressor of the Ukrainian national minorities under Polish jurisdiction and whereas, during the so-called pacification of Galicia, comprising a population of over 4,000,000 Ukrainians, Dictator Pilsudski sent military expeditions into hundreds of Ukrainian villages to destroy all centers of culture, such as schools, libraries and benevolent organizations and through these punitive military expeditions did destroy Ukrainian schools, libraries and cooperative establishments, brutally beat, flogged and killed innocent men and women and children by the thousands, spreading destruction and terrorism to such an extent that he became indicted before the civilized world as the Alva of Western Ukrainian and,

"WHEREAS, some of our own Detroit-American citizens of Ukrainian descent suffered brutal floggings under his policy of pacification in the autumn of 1930, for which the Polish government was compelled to admit guilt and pay a heavy indemnity, after thorough investigation by the United States Department of State and,

"WHEREAS, the name Pilsudski to the Ukrainian people has become synonymous with oppression, terrorism and everything abhorrent to our conception of freedom, democracy and due regard and respect for the constitutional guarantees of civil liberties, be it hereby resolved that this organization in behalf of the Ukrainian community does protest most vehemently against changing the name of Junction avenue to Pilsudski avenue."

скає за те, що вони не захотіли повертати студи. Цікаво відмітити, що з чужинців з чужою державною приналежністю 531,389 осіб подали німецьку мову як рідну, а з бездержавних 69,498. Виходило, отже, що чотири п'яті всіх чужинців — це просто Німці, що привандрували до Німеччини після війни з різних країв як поворотні. Найбільше чужинців припадає на місто Берлін, де на кождих 1,000 мешканців припадає 25 чужинців. По державній приналежності є 186,000 з чеською державною приналежністю, 148,000 з польською, а дальше йдуть Австрія, Голандія, Швейцарія і т. д. Взагалі 570,000 чужинців у Німеччині походять з округу краєвих Німеччину держав.

Скільки між ними є Українців, невідомо, бо такого точного числення Німці не передовили. З українського боку роблюся старання і пропаганда, щоб Українці вносили додалі свою національність і рідну мову, незалежно від державної приналежності. В підручку зарековано Українців до тої групи, якої держави вони мали підпорту. А дуже багато її є між так званими бездержавними, головню збігів зі советської України, військової еміграції і дезертирів з польської, румунської та чеської армії, які чекають на можливість повороту на свою вільну землю.

ЧУЖИНЦІ В НІМЕЧЧИНІ

(VI, Берлін). У 1933 році, як Гітлер перебрав владу в Німеччині, було передано народопислення. Висліди його аж тепер відомі. До цього часу й опрацьовувано в державному статистичному уряді. На підставі того числення було в Німеччині 16. червня 1933 року 65,218,461 мешканців, з чого 64,461,701 людей мали німецьку державну приналежність і 756,760 осіб без німецької державної приналежності, або чужинців. Скільки чужинців вносить 1.2% всього населення. Між чужинцями 667,654 є бездержавні і 494 особи не мають устійненого громадянства. Порівнюючи з народописленням в 1925 році, скільки чужинців зменшилася на яких 200,000 осіб. На 1,000 осіб німецьких громадян припадає 11.6 чужинців тепер, 15.3 в 1925 році і 19.5 в році 1910, привнесши в опрацюванні теперішній області німецької держави. В цілі чужинці не знаходяться всі ті, що лише виховано чи терохолово проживали тоді в Німеччині, зате до цього числа зараховано всіх пільних робітників, що часом тільки сезонно, а часом і стало живуть у Німеччині як чужинці. Значно збільшилося число бездержавних людей в порівнянні з 1925 роком, а це тому, що багато з них відібрано громадянство советське чи польське

сказала вона — а пани нехай судяться, як гадають і знають.

— Тож слухайте! Ви винагородите шкоду, яку ви заподіяти панови ділечиві, а як скаже, яка завелка ця шкода. А я від вас удаю вам догану. Чи ви доводення?

— Вдоволен, пане суддя, тай хай буде так, як пан сказав. Не буду апелювати. Я знаю, сусідка Баричка також дістала за шось таке вісім днів арешту, то й мені буде належати шось, а преспіватий суд певню на мене бідану не належить завеликої карі.

— Ви не зрозуміли мене добре — сказав суддя. — Не підете до арешту, лише я зроблю вам догану й на цьому все скінчиться.

— Чому я не зрозуміла би: вісім днів арешту, то так прийдешно. Тай як те без арешту могло би бути? Пан суддя їй уперде карати тих, що шось украло на людськомо. Та я лише гарненько просила би, щоб тепер мене не замикали, бо тепер маю спати кукурдуу тай є робота в винограднику. Як буде готова, хай мене тоді й замикують. Знаєте, пане суддя, тепер найбільше роботи, а хто зварила би для робітників тай був би при роботі?

— Алеж мамуно, слухайте — знову почав суддя. — Ви не підете до арешту, лише я виную догану, а ви приобіщете.

В КОЖДІ УКРАЇНСЬКІ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ЦЕ РОЗГОЛОШУЄТЬСЯ. В американських газетах по-явилася недавно оголошення, на котрих був змальований, що мускулярний гімнастик, що мускулярно незвичайно трюну робить. Оголошення оповішувало ново. Було там написано, яке воно здорове, тощо. Про гімнастика це було сказано ні словом, але образець був, зовсім ясно, на думці пласунів читачевих думку: пий пиво, а пийти такий сильний, як отсей гімнастик!

Нідемо, що мускулярним гімнастиком людина стається не від пива. Навіть як є гімнастик, що пиво п'ють, то не від пива вони гімнастики, але від довгих вправ. Але скільки вигадів додумуються цього, щоб побачити те оголошення? Такого люде бажали би бути такими, як цей гімнастик, і під впливом цього почування вони не думають про те, що є відповідним до цього застосування.

ВАГА СУГЕСТІВ

Цей спосіб впливати на ум людини називається сугестія, себто підсудання думки.

Ми знаємо добре про те, що в родині можна вмовити чоловіка, навіть холягу. Люди інколи вмовляють у себе хору або масово. На двори французького імператора Наполеона Третього кинули вилукували масово на індіанців, котру в них вмовлено. Потім лікарі вилукували їх ліком, що зовсім не був ліком, а хімістичною водою: просто сказали їм, що це їм допоможе, і вони повірили. І це їм помогло. Невдавно в Колумбійським університеті ствердили професори розсладами, що не стільки кофеїна в каві не дає людини спати, скільки віра в те, що кофеїна не дає спати: студенти, котрим дано кави з кофеїною, спали, коли їм сказали, що в каві нема кофеїну, а інші не могли заснути, хоча з їх кави усунуто кофеїну, але їм цього не сказали.

Значить, людина може по-повірити в багато річей і ця віра має на неї великий вплив. Себто від цієї сугестії стануться річі, які без неї не могли статися.

МЕЖІ СУГЕСТІВ

Однак не треба думати, що все можна досягнути сугестією.

Приміром, можете пийти пиво, скільки хочете, а гімнастиком від цього не станете, хочби ви як сильно в це вірили.

Деякотрі оголошення власне цей факт змушували, таксамо, як інші використовували сугестію. Ми певно бачили оголошення хустинки, на котрій нам намальована папуга, а під нею написано: Ви можете навчити папугу казати: «Це таксамо добре», але вона не знає, що говорити.

Мова тут про хустинки. Значить, може собі щось так казати, що її інші хустинки таксамо добрі, але від цього, що ви так говорите, хустинки ще не стануть таксамо добрі.

ПАПУГИ ПРО АСЕКУРАЦІЮ

Ця папуга пригадується мені, коли читаю про розголошення нової допомогної організації, котра обіцяє посперти, приміром, за оплату і доаяра на місяць.

Недавно тому мешканці стенту Аюви зацікавились власне такою балакою асекурційних нагачанч і спитали свого департаменту забезпечення, що він дає про такі самі добрі забезпечення. І департамент забезпечення стенту Аюви під дату 18-го Березня відповів:

«Якби це було можливо асекурційним організаціям давати забезпечення на випадок смерті за що ціну, то чому б мали інші організації рахувати багато разів більше за таке саме забезпечення?»

Так, це легко сказати: таке саме забезпечення. Це я папуга потратила. Але чи стане обривлення саме таке добре від того, що папуга так скаже?

ПОМОЖІМ ДОБРИ СПРАВИ

Американській Україні — допоможіть же неадій добрій справі. Своїми щедрими лептами не раз помогли заманіфестувати славі ім України на міжнародних аренах світа. Український Павильон у Шікаго підчас світової вистави, виступи з українськими народними танками і хором Кошица в роковини уродин Вашингтона — це кілька прикладів нашої праці в Америці, яка безперечно має неіночне значення для вивчення нашого імені поміж народами світа. Уся ця праця могла бути сповнена лише при допомозі наших загалу в Америці.

Цього року американська Україна знову буде мати нагороду допомогти добрій справі. Саме цього року відбувається в столиці Америки, в Вашингтоні, міжнародний зїзд пласунів (скавти) з цілого світа. Північний факт, що ми не маємо своєї держави, що її пласунів розвивають польською та більшовицькою владою, ми, українські пласуні, такі хочемо прислати і свою делегацію з України до Вашингтону! Ми хочемо, щоб поміж численними репрезентантами світа виділило ім Україна! Щобі знали наші вороги, що хоч вони стараються всіма силами придавити той великий зрив нашого народу до волі: голодом, тюрмами, розстрілами — ми таки будемо поступати вперед перед світом і заговоримо, хто ми, таї чого ми хочемо.

Для тої, так, важкої справи, завязав спеціальний Комітет Помочі Українському Пласуну. Завданням цього комітету є зібрати потрібну суму грошей на спровадження, по зніжненні цінах, Української Пласунової Делегації з закарпатської України на міжнародне Ламборге, яке відбувається у Вашингтоні в серні цього року.

Не лише заокеанській Україні заінтересуються цюю справою, але також наша українська молодь з Америки пробується до кращої праці. Приїзд українських пласунів до Америки дасть змогу заінтересувати молодим Українцям з Європи з іменами американським братями. Шо більше, українські делегати, по величавим виступі в Вашингтоні допомогти, як у Варшаві, на Новім Світі вечором крутяться з п'ять тисяч проститутток. По вулицях, який не можна перестигнути. Довкола головного двірця відбуваються оргії. На кожнім розі Маршалковської стоять численні патрулі дюнок Корнута. Всі брудні, огидні, обертні, п'яні. Оні розгарчовані, уста вони прокляють, зачність доходить до того, що напастують мужики, що переходять у жіночим товаристві.

Тому поможіть цьому комітету. Шліть свої датки на таку адресу:

Катерина Кедровська, Amboy Avenue, Box A—13, Metuchen, N. J.

Спіціум з датками, бо час неідеальний, який повтаємо своїх братів пласунів з України, що заманіфестують П імя нарівні з іменами народами!

Скоб!

Федір Луїш, бувший старший пласун 20 кур., Львів, а тепер в університеті Дубюк, Аюви.

НЕ СПІТЬ У ДЕНЬ

У Парижі заснували лігу, що бореться з налогом спати по обіді. Ліга освоюється на погляді деяких лікарів, що по-обідній сон відібрає енергію, потрібну до праці. Ліга м.: вже 1,000 членів і веде дуже оживлену пропаганду. Та її членів саме таке добре від того, що і так не сплять по обіді, не хотять до неї вступити.

3 українського життя в Америці

ДІТРОЙТ, Н. П.

Українська Радо-Година.

Постійну українську радіо-передачу зорганізував перший раз в Дітройті п. М. Шустакевич на стації W.T.B.K. у вересні 1933 р. Спершу передавався тільки неідеальні програми, а описав щоденні.

В липні 1934 р. перенесено українську радіо-передачу на сильнішу стацію W.M.B.C., звідки українські програми передаються постійно до цієї години по п'ятниці в год. 9.30 раніо 30 минут і що неідеаль в год. 1.30 пополудні 45 минут.

Українські програми зі стації W.M.B.C. можна дістати на 1420 Kcs., 211.1 Met. на довгі філи.

Передачу фінансує п. М. Шустакевич за поміно анонсів чужих і українських підприємств та анонсів підприємств українських місцевих організацій. Вокальною музикою і драматичною стороною програм керує пані Юлія М. Шустакевичева.

Українські передачі в Дітройті мають високу культурний, національний характер.

Крім вокально-музичних популярних і класичних українських творів передається драматичний і літературний твори визначних письменників. Твори за останніх кілька місяців передано дві відомі драми «Душогубка» і «Жидівка Вихрестка», як теж більших і менших комедій, в яких брали участь найкращі місцеві драматичні сили.

З літературних творів передано останніми часами «Лиса Микитку» Івана Франка, а перед ним твори О. Кобилянської, Леси Українки й інших. Крім цього улагоджується періодичні дитячі виступи, як теж промови на річці української теми, в яких беруть участь члени місцевої української інтелігенції. Дають теж свої виступи місцеві українські хори, як Український Національний Хор «Думка» під управою п. І. Атаманя і хор ім. Котляревського під управою п. А. Стисловського. Влаштувано багаті святачі програми, як Різдвяні коляди, Великодні галакти і Шевченківські концерти.

Постійні програми дає славноі маїнолдова орхестра і до-

бірні сольові сили. У п'ятницю передається теж світові новинки, а загально інформуються публіку про українське життя в Дітройті і поза Дітройтот. Програми й анонси передається виключно в українській мові, часами в англійській, і то лиш промови інформаційного характеру. В практиці показується, що українська радіо-передача має велике значення для української справи, громадського життя, а для підприємців зокрема. Були випадки, де скликувано маси української публіки на віча, лекції, концерти і підприємства української програми в Дітройті служать для крашого національного освітлення народу, а головну української молоді і рекламування української культури між чужинцями. Нині українська радіо-година п'янтиться найбільшою популярністю між усіма чужомовними програмами в Дітройті і околиці її нараховує до 300,000 слухачів. Додам, що пані Шустакевичева і п. Шустакевич є членами У. Н. Союзу.

СОЗОВЕЦЬ!

Раз скоїлось дивне диво. Баче перки при дівинні! Наве віхром розлоселася Між бабі і молодіці,

Що Охримиха думала «Бабюю» у селі стаї, Щоб в старої Василіхи Заробіток відібраїти.

Молодці підмаляла, І даруни обіцала; Та до лиха, Василіха Усі діти відібрала.

Оздобилася Охримиха, Бо їй доля не щастяла; От побігла до ворожки, Щоб їй поворожила.

Пришла в хату, а ворожка Піднялася з місця свого, Тай питає Охримиху: «Що несете нам нового?»

«Ох, бабусенько! Неодобре! Гордіть меню всі до лиха! Хочу я, «бабю» бути, Та в дорозі Василіха».

«Не журися, моя доно, Ми порадим зі старою; Я приляжу таке зляя, Що ти станеш голосною.

«Все для тебе приготуно... Як повернешся до дому, Жди на хвино, що прикажу, Не кажи про це нікому.

«На Венедіє, раненько, Іди, доно, і до двинці Тай у горщик черепний Набери собі волиці.

«Там полізеш по драбині, Щоб великий дзвін умити. І нашкодрі ржі ще з нього, Заки він буде дзвонити.

«Як доверку дзвін умишеш, Неси горщик в дім з водою, Звари зляя — в нім умиєш, Тоді станеш голосною.

«Наче гомін з того дзвона, Що несеться гом з хмири»... Обернулася старуха, З зляя ладить якіє чари.

Завинула у платину, Подала те Охриміце Тай сказала: «Як це зробиш, Кінець буде Василіце».

Охримиха взяла зляя, Рука в неї заржала; Заплатила за поряду Тай старуху попрощала.

Введеніє наближалося. От останній вже ночі Не заснула Охримиха, Не клейлась до сну очі.

Лиш думала про те зляя, І про горщик, що з водою, Як умиється у чарях, Мов дзвін стане голосною.

Вже на світі зазоріло, Щіє спали молодці, Охримиха горщик взяла І спішила до двинці.

Пришла, кругом оглянулася: Ще нікого не видати... Шла скоро на драбину, Лізе дзвонку умивати.

Вже у вежі. Оглянулася, Де тут горщик примістити? Ставить його біля дзвона, Починає згорти мити.

В ту пору Панас старенький, Мов на лихо, не міг спати: Встав, убрався, оглянувся. Тихесенько вишов з хати.

Це мочка... аж тут че, У двинці щось скрегоче: Зупинився: «Що? так з рана Паламар дзвонити хоче?»

«Погляну я, що за чудо?»... Панас іде, заглядає, Диво бачить: Охримиха Чомось дзвонку умиває.

Побачила Охримиха, Засоромилася без тям! Взяла горщик тай забудла, Де ставати вже ногами.

А до того ще спішлася, Заціпила в спіль ногого Тай полетіла додому, Просто коміть-головою.

Горщик збієв до драбини, З воли каплі ще спливали; Охримиха вже стогнала, Черепки іше падали...

Панас глумився на те диво, Де Охримиха да він знати. Щоб з підлогою приїхав Охримиху в дім забрати.

От і чула Охримиха Наробила зі собою; Чари дива доказали: Стала дуже голосною.

Молодці підмісалися, Неслося з хати та до хати. Що Охримиха про чари Мога духа ще видати.

М. Костишин.

Ч А Р И П А К И І П А К И...

Третій уже рік збирають гроші на будову Українського Дому в Празі, третій уже рік їде акція у формі газетних статей, збіркових листів, замілок — а наслідок її той, що за весь час зібрано грошей на будову двох стін з менше ніж півтори тисячі пожертв за два роки. Менше ніж півтори тисячі жертвовали зосеред округло 10 мільйонів Українців, що знаходяться поза межами радянського краю, це такі трохи замалій відсоток. Така національна шора, як збереження пам'ятко боротьби за власну державу, заслуговує на загальну увагу цілої нації, наскільки ми беремося заявляти, що вся наша нація прагне до власної державності. Опіка над пам'ятками свого славного минулого являється першим стимулом і запорукою наших змагань у майбутньому. Невдавно вийшли серед українського громадянства в моду жай на безтрадиційну радикальність молоді та на її вороженку до старшого покоління. Причина цьому та, що моладь не бачить ніякого звязку між своїми змаганнями та ідеалами й захопленнями своїх батьків. А чейже, в грунті річи, мета одна й таж мусить захоплюватися одних і других — відбуваю власної держави. На заході Європи у Франції, в Німеччині такий звязок витворюють історичні пам'ятки, що їх відіають масово школярі цілої країни і де достаточне покоління на річеш пам'ятках бачить, за що боронили і чого досігли ті батьки і звикає дивитися на себе не як на якусь несподіванку, «откровення свіше» просвітлену породу людей, а як на органічних продовжувачів дія батьків, звязаних з ними духово й нападків. Нівка кинижа не дасть того, що дає погляд на відповідні експонати. Не можна забавити, що це одне з головних авдань Музею Визвольної Боротби України в Празі, завдання, яке він в значній мірі може виповняти негайно, бо Прага являється найбільшим українським осередком на чужині. Але збірки Музею лишуються вповні маєткою української нації і можуть бути кожної хвилі перевезені на територію України, де їхня виховна в житті нації ролі буде де більшою. Тому метою кожного Українця є дати можливість розташування зібраних у Празі колекцій. Колюб кожен десятий Українець пожертвував суму лише-одного американського цента, то це складо би вже суму, вистарчальну на будову Українського Музею. Невже так та жертвенність перевищає спроможність наших людей?

РАДІСТЬ ТА СМУТОК ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ

Шкільний рік уже кінчиться, Радість дітям буде, Та лиш пильним, бо з неідеальності Насміються люди.

Насміються та ще й скажуть: Дитина неідеальна, Не навчилася нічого, Лиш час змарнувала.

Тай ще може і посується Матусю рідненьку, Чому дитини не нагнала Вчинися пильнеювою?

А матуся неідеальна, Вонаж наукала: «Вчись, дитинко моя любо», Просила, благала.

Та дитина не зважала, Вчялася неідеально, Тепер смутко, тай журяться І мама і тато.

Та хоч шкільний рік кінчиться, Знання мож дігнати, Тільки треба, любі діти, Лихо відігнати.

Де те лихо — це неідеальність, Рого проганяйте, А пильністю, мов квітками, Себе завітчайте!

Роскоф Буката.

Група українських радіо-артистів, які постійно виступають на українській радіо-передачі в Дітройті під дирекцією п. Шустакевича.

ПОЛЬСЬКА ПРОСТИТУЦІЯ

Відомо, що Польща є найбільшим експортером злодій і проститутток. А як представляє проституція в нутрі Польщі, про те пише польське виденське «Слово». Ось кілька уривків: «В нійкій столиці на світі нема такого огидного розпачення проститутки, як у Варшаві. На Новім Світі вечором крутяться з п'ять тисяч проститутток. По вулицях, який не можна перестигнути. Довкола головного двірця відбуваються оргії. На кожнім розі Маршалковської стоять численні патрулі дюнок Корнута. Всі брудні, огидні, обертні, п'яні. Оні розгарчовані, уста вони прокляють, зачність доходить до того, що напастують мужики, що переходять у жіночим товаристві.

Тому поможіть цьому комітету. Шліть свої датки на таку адресу:

Катерина Кедровська, Amboy Avenue, Box A—13, Metuchen, N. J.

Спіціум з датками, бо час неідеальний, який повтаємо своїх братів пласунів з України, що заманіфестують П імя нарівні з іменами народами!

Скоб!

Федір Луїш, бувший старший пласун 20 кур., Львів, а тепер в університеті Дубюк, Аюви.

ного будинку МСЗ (міністерство справ заграничних), на хідку вуля. Вержової пелі до отвертими дверми до галі міністерства зачепили мене три дами. Думуючи, що це три жинки амбасадорів у клопоти, з шармантським усміхом запитав я: «МАДАМЕ, VOUS DESIRER?» А відповідь: «Хочеш, хлопчику, забавитися?» Втік і перестрашений. А щоб це було, колиб так замисць мене натрапив на англійського амбасадора? У Варшаві — але до самого діється в Кракові, Вільні та в кожнім іншим місті!»

Оно спостерігає з відрадою «гандеяні» в кожній брамі; в кожнім димі, в ноках, сутережах, мансардах мешкають проститутки. Льокатори не можуть спати; діти, що їм не дозволяють ходити до кіна на Моріса Шевалера, дивляться на власним подвір'ю на найстрашніший образ розпусті; чесні

жинки не можуть вийти самі вечором. Вулиці вночі заповнені крик вуличних, авантюри сутеренів, ціла огида великосмирних брудів викривляє губу в центрі міста. До того долучається повторна, дика «боротьба» поліції з проститутцією. У Варшаві образ польща, що тягне вуличну до комсарятку, є такій частий, що нікто не звертає на це уваги. Та «боротьба з проститутцією», ті «облави» — то лише причина згіршення, то лише засоби корупції, шаханга, надуртяти власті для брудних і підозрілих особистих порухів. Відомо, доідеало, що всі готелки в середмісті Варшави живуть і внімаймо проквіє «на годину»; що поліція на спілку з апашами визнаєке немилосердно проститутки, що ціла «боротьба з проститутцією» то одно багно, одна огида, одна потворність».

ВСІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ДЛЯ ВІД- ДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

Заволяйте - - - В „СВОБОДИ”

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

